

Austro-ugarska mornarica u Draču.

Brzobjavne vijesti.

Rat na Balkanu.

Gubici na Vardaru.

Sofija, 20. decembra. Po ustanovi vrhovnog vodstva bugarske vojske iznosi broj poginulih Engleza i Francuza, koji su u zadnjim bojovima pokopani, 27.000 ljudi.

Zarobljenici u Bugarskoj.

Sofija, 20. decembra. U velikom je zarobljeničkom logoru u Küstendili došlo do sukoba između francuskih zarobljeničkih časnika s engleskima i srpskima. Francuski su časnici izjavili, da ne mogu ostati zajedno niti sa Srbima ni sa Englezima, pak je komandant logora morao razdijeliti zarobljenike prema narodnosti.

Neutralna zona na Balkanu.

Köln, 20. decembra. „Kölnische Ztg.“ javlja iz Sofije: Ministarici je predsjednik Hadofaslov izjavio, da se pregovori glede ustanovljenja neutralne zone nalaze u povoljnom stadiju. Posto su se omogućili izravni dogovori Bugarske s Grčkom, te doskora doći do željenog ustatanjenja, jer se na Balkanu ne može trpjeti, da četvrti sporazum skuplja svoje čete na neutralnoj zoni. I ako bi Bugari prodrli na grčko područje, to oni zajednjem Grčkoj povratka Soluna. Čim budu bugarske čete dovršile svoje zadatke, uzmaći će opet na svoju granicu.

Grčka i ententa.

Grčki izbori.

London, 20. decembra. „Times“ javlja iz Atene: Za predstojeće izbore postavljeno je samo 450 kandidata, koji su se gotovo svi izjavili za neutralnost. Većina su pristale ministarstva: četredesetorica su pristale bivšeg ministra financija Dimitrakopulosa, od prilike dvije trideset su stranci drugi ministri unutarnjih posla Gunarisa. Budući da venicelisti ne će sudjelovati u izborima, ne očekuju se nikakva iznenađenja.

Prince Djuro — grčki zapovjednik.

Atena, 20. decembra. Grčki se kraljević Djuro nalazi u Seresu, gdje je preuzeo zapovjedništvo onoga sakupljenih grčkih četa.

Grčki problem.

Lugano, 20. decembra. „Secolo“ opominje općinstvo, neka se ne podaje nikakovim iluzijama glede mogućnosti nove ofenzive na Balkanu, Solun je u svakom slučaju zalag protiv Grčke, grožnja protiv Bugarske i velika zapreka za namjereni pohod Nijemaca protiv Egipta.

Basel, 20. prosinca. Prema vijestima iz Pariza, odklonila je grčka vlada zahtjev entente, da uskrti neprijatelju prijelaz preko grčke granice.

U Ateni vijećaju.

Atena, 20. decembra. Ministarici je predsjednik Skuludis vijećao s ministrom rata i protokolom glavnog stožera u priklonima u Mecedoniji. Predmetom su vijesti bili i bugarski predlozi glede ustanovljenja neutralne zone od Bitolja i Gjevgjelija, kao i ispraznjene Konal-pa Bugarima. U službenim krugovima ne vjeruju za sada u njemačku invaziju na grčko tlo, pa drže, da će doći do toga tek onda, kada bude postala neizbjeljivom.

Hag, 19. decembra. (D. u.). „Daily News“ javlja iz Atene: Poslanici entente posjetili su zajednički Skuludis. Oraj se posjetiti stavlja u svezu sa grčkim prosvjedom protiv utvrđivanja grada Soluna.

Solunsko pitanje.

Bern, 20. decembra. Iz Pariza se javlja: „Temps“ razlaže u uvodnom članku o solunskom pitanju i izvodi: Solun će biti daska za šah, na kojoj će se odigrati evropski rat. Saveznici ondje postavljaju figuru, koja će igrati važnu ulogu u pohvatima počevši od Ostendea sve do Bagdada. Sporazumak s Grčkom pruža saveznicima sve olakšice, da se priprave za obranu i za opasdu. O budućim se operacijama veli, da se je kralj Konstantin obvezao, da ih ne će sprječavati, a u drugu ruku ne će da se upusti u borbu, pa stoga se Grčka povlači, da izbjegne svakom konfliktu. Na budućem ratnom području ostaje samo jedna divizija u Solunu u znak, da luka nije prestala da bude grčkim posjedom. Ova divizija ima namlog, da ne sudjeluje u boju. U članku se napokon upozorjuju Grci, da se ententa nada preokretu. Grci moraju stedi vjerjenje, da im odluka saveznika pruža veću zaštitu nego li jamstva cara Vilima i bugarskog kralja Ferdinanda.

Čete četvrtog sporazuma se utvrđuju.

Rim, 20. decembra. (D. u.). „Tribuna“ javlja iz Atene: Čete četvrtog sporazuma grozničavo rade oko nove obrambene linije na poluotoku Kalkidike sa bazom u Kasandri.

Iskrcavanja u Solunu.

Milan, 20. decembra. (D. u.). „Secolo“ javlja iz Soluna: Englezi su zadnjih dana iskrcali 100 topova te objavljuju nova iskrcavanja četa u luci. Na Gergelidairou i Strumici je glavna skupina Engleza i Francuza koncentrirana u okolici Kilkira, čije su prednje struje na kolodvoru u Douranu blizu Bugara, koji već četiri dana nijesu ispalili nijednog hica.

Iz Italije.

Italija u Albaniji.

Rim, 20. decembra. „Tribuna“ naglašuje, da je Albanija pretvorena u veliki logor za reorganizaciju Srba, kamo ih je prebjeglo oko 150.000. List želi Srbima uz pomoć Tajlanaca doći bilo u salastanijim borbama, da neprijatelju zatvore vrata u Albaniju, bilo u velikim borbama, što će jeste sljediti. Albanci ne zdjavaju o boljoj budućnosti svoje zemlje. Akcija Italije znači početak borbe na novom bojištu.

Iz Engeske.

Strategija uzmarka.

London, 20. decembra. Pod naslovom „Strategija uzmarka“ piše Sidney Low u „Daily Mail-u“: Britske su armije opet zaokupljene s kretanjima, s kojima smo se belno upoznali još u augustu 1914. One se u Srbiji i Mezopotamiji povlače na novu frontu. Nas se rat u suštini sastoji od ovih strategijskih uzmarka. Mi dopremamo na bojište prelaske čete, koje zauzvrat pretrežna većina neprijatelja ili teobni tereni. Mi vježujemo sa zamjenom hrabrošću, postignemo jedan do dva sjajna uspjeha, a zatim se povučemo. To se je dogodilo kod Monsa, kod Antwerpena, u Srbiji, na Galipolju i u Mezopotamiji. Počeli smo rat time, da smo poslali dva vojna zbora u Belgiju. Ovi su prekasno onamo stigli i ujedared se našli pred nadmoćnim neprijateljem. Nas je uzrok bilo veličanstvo, ali zlokoban. Britska je redovita vojska pretrežila udarac, od kojega se nije opozvala sve do danas. Naše je vjero vjerojatno da će izgubiti u razmjernom vrlo mnogo časnika i momaka, kao i vrlo mnogo ratnoga pribora. Naši su se najbolji ratni strojevi teško poremetili odmah na početku rata. U članku se zatim razlaže o podlavitima na Galipolju, u Srbiji i u Mezopotamiji. Napokon se veli: „Je li to strategija ili razlorita politika? Možemo li se nadati, da ćemo izvjestiti pobjedu nizom beskorisnih navalna, koje

se svršavaju uznakom? Možemo li uzdržati ove sveudiljine gubitke u ljudima i u novcu, kojima ne odgovara nikakav vojnički uspjeh? Mi govorimo o ratu, što ćemo ga voditi, dok neprijatelj sasvim ne obnemogne i smalake, ali mi ćemo sami teže osjećati ovu obnemoglost, nego neprijatelj, budemo li dalje kročili ovim putem!“

Zapadna granica Egipta ugrožena.

Lugano, 20. decembra. Od više se strana javlja, da su Arabi na zapadnoj obali Egipta navalili na Engleze. „Corriere della sera“ javlja, da je dne 13. decembra bio okrsg kod Marsa Matrube između četa pukovnika Gornola sa kakvih 1500 Araba, gdje su Arapi ostali pobjednici. Englezi su se morali povući. „Ordine“ iz Jakina javlja iz Kaira da su ova neprijateljstva pronzročila Sidi Ydris i Nuri Bey. Nuri Bey zauzeo je više oaza, te je uđaju samo 5 sati od Marsa Matrube. Daje se javlja, da je mnogo časnika muslimana prešlo Arapima i da momčad neke baterije nije bijela strijelja. Englezi poduzimaju otre protiv inje.

Iz Amerike.

Izvoz municije iz Amerike.

Berlin, 20. decembra. „Vossische Zeitung“ dobiva iz New-Yorka, da prema američkim listovima počinju ratne dobave ondsjeje industrije za četvrti sporazum stavljati u pogibao vojnu sprenu sjeverne Amerike. Državni je tajnik mornarice Daniels oštrim riječima napao industrije oca, koji se ustrojavaju dobavljači oca za gradnju američkih ratnih brodova, budući da su prenatrpani narudžbama za četvrti sporazum.

Wilson na putovanju.

Vashington, 19. decembra. (D. u.). Vjentanje Wilsona sa gospostom Galt bilo je bez svake svečanosti. Mladčenje otputovaše na 14 dnevno žendibeno putovanje.

Druga američka nota Austriji.

Köln, 19. decembra. (D. u.). „Kölnische Zeitung“ javlja iz Vasingtona: Američanska vlada namjerava uperiti Austro-Ugarskoj drugu notu. Opeuniti je mjenje, da je američanska vlada prešla predake i sada se traži način, kako da se pogrešku popravi. Za sada se još ne će zaključiti definitivni odgovor, dok se Wilson ne povrti sa svadbenog putovanja, t. j. u prvog sedmici januara.

Američanska pomoć Srbima.

Kristianija, 20. decembra. „Daily News“ javlja: „Do malo će vremena otputovati iz Amerike parobrod kreć zvezicom, obućom i ljekarijama što je sve određeno za Srbiju. Polovinu troškova podmiri će Rockefeller, a drugu će se podmiriti darovima.“

Centralne vlasti.

Njemačka mornarica na križarenju.

Berlin, 20. decembra. (D. u.). Službeno se javlja: Dijelovi naše mornarice trauili su zadnje sedmice u Sjevernom moru neprijatelja, križarili su onda nadzirajući trgovinu dne 17. i 18. decembra u Skageratu. Tom su zgodom pretražili 52 broda i zaplijenili parobrod, koji je vozio kriomčarenu robu. Cijelo ovo vrijeme nije se engleska mornarica nigdje pokazala.

Izvoz živeža iz Ugarske.

Budimpešta, 20. decembra. Službeni list objelodanjuje naredbu ministra trgovine, prema kojoj se iz područja zemalja sv. krune Sljepevanu ne smije potposlati brašno od pšenice, razli. ječma, kuruze i rize, kao ni slanina, salo, mast i svinjetina.

Podupirajte Družbu!

Nove odredbe osobnog prava.

(Dalje.)

3. Skrb za onu djecu, kojima se roditelji rastavio.

Iz važnih uzroka smiju se i katolički supruzi rastaviti i lučiti se od skupnog stola i postelje. Inovnerski supruzi smiju se i rastaviti i razkoniti iz valjanih uzroka.

Služajevi rastavljenih ili razakonjenih bili su negda sasvim rijetki, ali se u zadnja desetgodišta vanredno množe. Zakon bio je stoga dužan gledati na koristi njihove djece i zapriječiti, da se brakovi ne luče bez velike nužde. Sud ima pravo izričito djecu onome rastavljenom ili razakonjenom supruku, koji se za njih više brine. Sud može kasnije povratiti popravljenoj otu ili materij oduzetu im dijete, napram tome, kako se ponašanje oca i matere mijenja na gore ili na bolje.

Troškove za odgoj mora plaćati uvijek otac djeteta.

I onaj suprug, koji nema sa sobom svoje dijete, smije općiti i zadržavati se s njime. Ako je potreba ovlašten je sud, da to potakne odrediti, kao što također i na to, da u slučaju potrebe povjeri djecu trećim osobama.

Skrb za nezakonitu djecu.

Novi se zakon brine osobito za ubogu nezakonitu djecu. Koliko djece moralo se je sramiti u škol i drugdje za to, što se nijesu pisali jednako, kao ostali njihova braća po materi.

Sada može lako moći dati svoja ime onoj nezakonitoj djeci svoje žene, krle je

Prije novog zakona bila je ta promjena imena skopčana s raznim poteškoćama i velikim troškovima. Sada cijela stvar je puno lakše. Mora biti zadovoljna za promjenu prezimena djeteta majka i njezino nezakonito dijete. Ako ono nije punoljetno, skrbnik njegov i sivilnijski sud smiju privoliti majku djeteta na promjenu njegovog imena. Muž mora učiniti molbu na svoj pokrajinski sud (za nas je u Tratu), i priložiti joj vlastitu izvještenju ovrjerenju na sudu ili pred bilježnikom (§ 8. i 165. o. g. z.).

Najkraći put je ovaj: muž, žena i njezino dijete iđu na sud, skupa sa njegovim skrbnikom, ako nijesu već oni sami njegovi skrbnici. Na sudu prose, da se njihova izvaja uzme na zapisnik, ili mogu je i doma napisati i moliti, da se ovrjeruju njihovi potpisi, i da pupilarni sudac na to privoli. Potom odašalju molbu, izvjavu i sačuvu privolu na političku pokrajinsku oblast.

Zakon izričito kaže, da dijete ne postane zakonito ni poslije promjene svojega imena u ono od materinog muža. Dijete prima ime, ali ne dobiva nikakvog prava nad imanjem skupa s drugom zakonitom dječom matere si. Ono ne gubi takodjer ništa, ako slučajno naslijedi stogod.

— Dosada bili su dužni brinuti se za nezakonito dijete jedino njegovi roditelji, na prvom mjestu nezakoniti otac; poslije majka, kada je otac bez imanja i ne može si ništa zaslužavati uslijed bolesti, vojničke službe itd.

To još vrijedi i u naprijed. Ali može se dogoditi, da za dijete ne može skrbiti ni otac, ni majka. Zato 9. i 166. §. o. g. z. određuje, da se odsada moraju brinuti za nezakonito dijete svoje keeri i otac i majka njezina t. j. djeđ i baba djeteta.

I tako uboga dječa, koja su bila dosada bez nikoga u svjetu, ubrajaju se medjn članove materine rodbine. O tome će se govoriti i dalje u nasljednom pravu.

Novi su i važne sljedbe odredbe:

— Nezakoniti otac dužan je nositi troškove poroda i prehrane kroz prvih šest tjedana po rođenju. Treba li rodilji ličnjica, to ga mora platiti nezakoniti otac. Ti se troškovi mogu utjerati do tri godine po porodu. Kasnije, prošio je već za to važno vrijeme (§ 11. i 168. o. g. z.).

Ako otac umre njegovo dugovanje prava svojem djetetu izvan zakona, pre

